

На сьогоднішній день органи внутрішніх справ тісно взаємодіють з багатьма суб'єктами, які мають відношення до підлітків: навчальними закладами, адміністраціями підприємств, військкоматами, засобами масової інформації, а також органами суду, прокуратури, виховно-трудовами колоніями.

ПОНЯТТЯ, СУТЬ І ЗНАЧЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Курсант 411 навчальної групи **Прокопчук І.В.**

Науковий керівник: доцент кафедри економічної безпеки, кандидат юридичних наук **Томма Р.П.**

Банківська діяльність – набір посередницьких операцій на грошовому ринку, виконання яких дозволено законом тільки під особливим наглядом держави спеціальним інститутам, які називаються банками. Іншим фінансовим посередникам займатися цією діяльністю заборонено. Банк в правовому відношенні – це будь-який фінансовий посередник, що виконує одну або декілька операцій, віднесених законом до банківської діяльності.

В Законі "Про банки і банківську діяльність" (березень 1991р.) банком названо будь-яку установу, що виконує функції кредитування, касового і розрахункового обслуговування народного господарства та здійснює інші банківські операції, передбачені цим законом.

До банківської діяльності відноситься комплекс з трьох посередницьких операцій:

- приймати грошові вклади від клієнтів;
- надавати клієнтам позички і створювати нові платіжні засоби;
- здійснювати розрахунки між клієнтами.

Комплекс з трьох базових операцій створює первинну сферу банківської діяльності, а фінансовий посередник, що виконує цей комплекс, є банківським інститутом, банком в економічному розумінні.

В дійсності фінансові посередники, крім базових, можуть виконувати й багато інших, не базових, але потрібних для грошового ринку операцій. Такі банки прийнято називати універсальними. Банки, що виконують лише частину базових операцій на грошовому ринку, називаються спеціальними.

Якщо ж посередник грошового ринку не виконує жодної з названих базових операцій, тобто позбавлений ознак банку, його відносять до небанківських фінансових інститутів. В Україні такими інститутами є: страхові, трастові, фінансові, інвестиційні компанії, пенсійні фонди тощо.

Банківська система – законодавчо визначена, чітко структурована сукупність фінансових посередників грошового ринку, які займаються банківською діяльністю. Банківська система має своє особливе призначення, свої специфічні функції в економіці, які не просто повторюють призначення і функції окремих банків, а будується по задалегідь виробленій концепції.

Закон України "Про банки і банківську діяльність" перш ніж визначити, які банки можуть бути в Україні і як вони повинні функціонувати, зафіксував концептуальне положення, що банківська система України повинна бути дворівневою, встановив, які банки відносяться до кожного з рівнів і яким буде механізм зв'язків між ними.

Необхідність формування банківської системи, як особливої структури, визначається двома групами причин:

- пов'язаних з необхідністю здійснення суспільного нагляду і регулювання банківської діяльності, узгодження комерційних інтересів окремих банків з загальносуспільними інтересами – забезпеченням сталості грошей і стабільної роботи всіх банків;

- пов'язаних з функціонуванням грошового ринку, забезпеченням збалансованості попиту і пропозиції на грошовому ринку і в кожному його секторі.

За своєю структурою банківські системи різних країн істотно відрізняються. Разом з тим є ряд ознак, які властиві всім банківським системам, що функціонують в ринковій економіці. Це, перш за все, дворівнева їх побудова.

На першому рівні знаходиться центральний банк. На нього покладається відповідальність за вирішення

макроекономічних завдань в грошово-кредитній сфері, перш за все – підтримання сталості національних грошей та забезпечення сталості функціонування всієї банківської системи.

На другому рівні банківської системи знаходяться решта банків, які в Україні прийнято називати комерційними банками.

В зарубіжних країнах до комерційних належить тільки частина банків другого рівня. Переважно це банки, що виконують весь комплекс базових операцій і створені на акціонерній основі. Крім комерційних у кожній країні виділяється цілий спектр інших банків – кооперативних, приватних, спеціалізованих тощо.

Головною ціллю діяльності окремих банків є одержання прибутку. Стосовно банківської системи ця ціль не просто не збільшується пропорційно кількості банків, що входять до системи, а взагалі переміщується на другий план, залишаючись лише ціллю окремих банків. На перше місце в системі виходять цілі:

- забезпечення суспільного нагляду і регулювання банківської діяльності з метою узгодження інтересів окремих банків із загальносуспільними інтересами. Ця ціль вступає в певну суперечність із забезпеченням прибутковості як ключовою ціллю комерційних банків;

- забезпечення надійності і стабільності функціонування банківської системи в цілому з метою стабілізації грошей та безперебійного обслуговування економіки.

Жодна з цих цілей не під силу одному банку, яким би економічно могутнім він не був. Тільки скоординоване об'єднання їх в систему, зорієнтовану на зазначені цілі, робить досягнення їх реальним.

Не менш виразно проявляється відмінність функцій банківської системи як самостійної структури від функцій окремих банків.

Банківська система спроможна виконувати три такі функції:

- трансформаційну;
- створення платіжних засобів та регулювання грошового обороту (емісійну);

- забезпечення стабільності банківської діяльності та грошового ринку (стабілізаційна).

Трансформаційна функція банківської системи базується на аналогічній функції окремих банків. Проте вона не є сумою механічного складання подібної функції всіх банків, що входять у систему. У масштабах системи виникає якісно нова функція трансформації - більш масштабна, більш глибока, більш завершена й ефективна, ніж сума трансформаційних потенціалів окремих банків. Це зумовлюється двома обставинами:

- по-перше, в трансформаційний процес активно включається центральний банк. Як банк банків він активно здійснює всі види трансформаційних процесів на міжбанківському рівні. Через механізми рефінансування (кредитні аукціони, кредитування через "облікове вікно", "ломбардне вікно", пряме кредитування окремих банків тощо) центральний банк трансформує ресурси грошового ринку і за строками, і за розмірами, і за ризиками, і в регіональному аспекті, та ще й у більших масштабах, ніж окремі комерційні банки. Він завершує трансформаційні процеси в межах усього грошового ринку, розпочаті безпосередньо комерційними банками;

- по-друге, система істотно підвищує трансформаційний потенціал вузькоспеціалізованих банків. Умонтовані в систему, вони дістають можливість виконувати цю функцію в кооперації з універсальними банками. Якщо банк, як, наприклад, Ощадбанк України, спеціалізується на депозитних операціях, то в складі системи він може запропонувати мобілізовані кошти банкам, що виконують кредитні операції. Спільно, як складові системи ці банки можуть забезпечити весь комплекс трансформації грошового капіталу на ринку.

Функція створення платіжних засобів і регулювання грошового обороту (емісійна) полягає в тому, що банківська система оперативно змінює масу грошей в обігу, збільшуючи чи зменшуючи її відповідно до зміни попиту на гроші. Іншими словами, банківська система управляє пропозицією грошей.

Це ключова функція банківської системи. У її виконанні беруть участь усі ланки системи - центральний банк, усі банки другого рівня. Вона стосується усіх напрямків банківської діяльності, насамперед кредитної.

Ця функція банківської системи якісно відрізняється від аналогічної функції окремого банку. Кожний окремих банк потенційно спроможний брати участь у формуванні пропозиції грошей і заінтересований розширювати цю свою діяльність, оскільки вона дає йому додаткові доходи. І тільки система може визначити межі цієї діяльності, що адекватні попиту на гроші, і ввести в ці межі емісійну функцію кожного банку. Це досягається методами та інструментами грошово-кредитної політики центрального банку, реалізацію якої забезпечує система в цілому.

Функція забезпечення стабільності банківської діяльності та грошового ринку (стабілізаційна) пов'язана з надзвичайно високою ризикованістю банківської діяльності. Банки, на відміну від інших економічних суб'єктів, криють у собі підвищену загрозу дестабілізації власної діяльності, розладу усього грошового ринку, провокування загальноекономічної кризи. Тому кожний окремих банк не може виконувати стабілізаційної функції, а скоріше навпаки.

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ І ІНШИХ КРАЇНАХ

Курсант 3-го курсу **Репула В.О.**

Науковий керівник: викладач кафедри спеціальної техніки та оперативного-розшукового документування, кандидат юридичних наук **Марков М. М.**

У сучасному світі торгівля людьми є одним з найбільш брутальних та масових порушень прав і свобод людини.

Глобалізація в світовому масштабі, зростаюча взаємозалежність та взаємопов'язаність держав, нерівномірність соціально-економічного розвитку окремих регіонів світу спричинили небачене до цього часу поширення наприкінці ХХ ст. такого ганебного і антигуманного явища як торгівля людьми.

Незважаючи на те, що держави вживають заходів щодо попередження та запобігання цьому явищу, воно продовжує